

10547

1381 november 24

Västerås

Bengt Gudmundsson, prebendat vid domkyrkan (i Västerås) och präst i Lundby, genomför ett skifte med brevföraren Ingevald Ingevaldsson, borgare i Västerås. Utfärdaren överläter till Ingevald Ingevaldsson den tredjedel av tomten som ligger söderut jämsides Magnus Djäkens gård, som Katarina Starbäck (se not 1) tidigare brukade, och den tomt som ligger norrut jämsides Harald Fos tomt, mellan gatan och ån, vilken är 20 alnar bred vid gatan och 20 (alnar) västerut vid ån. I gengäld erhåller utfärdaren av Ingevald Ingevaldsson den vret, som han nu brukar, med alla rättigheter som Ingevald hade därtill, enligt det brev denne givit till utfärdaren. Med anledning av skiftet har båda parterna varit i rådstugan och med handslag och muntligt löfte bekräftat skiftet inför rådet.

Ingevald Ingevaldsson beseglar brevet och ber fogden, borgmästaren och rådmännen att besegla med stadens sigill.

Orig. på perg. (23,5 x 11,1 cm, uppveck 1,8 cm; 17 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 12027.

Regest: RPB nr 1647.

Tomten hade prebendaten Bengt Gudmundsson och Vårfrualtarets prebenda i Västerås domkyrka erhållit fyra år tidigare, jämför brev 1377 4/2 (DS nr 9422). Om Bengt Gudmundsson se G. Ekström, Västerås stifts herdaminne I:1 (1939), s. 616.

Angående Harald Fos, häradsövding i Snevringe, se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 148, och SMP III, sp. 136.

Allæ men thettæ breff høræ ællæ seæ heelser Benedict Gudhmunzson prester prebendatus j domkirkionne oc siælarÿctare j Lundby æwerdhelikæ medb warom Herræ. Jæk kennis for allom mannom swa fore thøm hær æpte koma swasom for thøm nw ærw medb thesso nerwarande brewe at iæk hafwer giort tomtpta skipte medb skælikom manne Jngiwalde Ingiwalzson bymanne j Westrå Aros thessom brefføraræ j swa mato at iæk later honom oc eeghnar thridhiadelin j the tomttene som ligger synnan vpsidhis widh Magnussa Dyekns gaardh · aa hwilike Katerina Starbex¹ fordhom bygdhe, oc ther medb the tomttenæ som ligger nordhen vpsidhis widh Haralz Fos tomtt mellen gatunne oc aannæ oc ær tiughu alnæ bredh widh gatunnæ oc tiughu westentill widh anæ. Oc later han mik ther ater j geen thæn wretin som iæk nw aa bygger medb allom rææt som han atte han æpte thy brefwin ludha oc bewisæ som han hafwer mik a han gifuit. Om thetta skipte hafwom wj badhe warit j radhstuwonne oc thet stadhfest ²-medb handh oc mwn² ther fore sitiænde radheno · / Hær om till witne oc skæll oc folkomnilse gifwer iæk Jngiwalde mit jnsigle fore thetta breff oc bidher iæk hedherlikæ men foghata borghamestara oc radhmen at the oc thet jnsiglin medb stadhtins insigle till thes mere oc folkomnare witnisbordh oc wisso. Actum et datum Arosie, anno Dominj Millesimo cclxxxprimo, profesto beate Katerine virginis et martyris ·

Sigill: nr 1 runt av ofärgat vax, diameter 2,3 cm (bomärkessigill): S' Benedicti Prost; nr 2 runt av ofärgat vax, diameter 5,7 cm (initialsigill, bokstaven A; jfr avbildning av annat ex. i Medeltida småkonst. Sigill i Riksarkivet, 1997, s. 27, nr 28): + Signvm Westra Arosie civitatis.

11 han gifuit] Sannolikt på rasur; överflödig upprepning av han. 16 martyris ·] Härefter radutfyllande tecken.

¹Jfr *Starbäcksgården i Västerås* (Starbäckx gaardher, DS nr 9422, och Starbäckx gardhir, DS nr 9747). ²⁻²D.v.s. 'med handslag o. uttalad försäkran lova (ngt)', 'högtidligt lova', se SAOB: hand t.

10548

1381 november 26

Segersjö

Matts Trotteson i Bärsta överlåter i öppet brev till biskop Tord (Gunnarsson) i Strängnäs och dennes arvingar ½ markland jord i Sörby i Kräcklinge socken i Hardemo härad till ett värde av 60 mark svenska penningar, i så gott mynt att 6 mark gäller för 1 lödig i stockholmsvikt. Dessa 60 mark var utfärdaren skyldig biskop Tord för dennes målsäganderätt efter ett dråp begånget av utfärdarens svåger, framlidne Jöns Rännare, i biskopsgården i Skedevi samt för biltogamålet där Jöns dömts fredlös och för andra krav som biskop Tord hade på Jöns, levande eller död. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar – samt Jöns arvingar, vilka de än är – egendomen med alla tillagor, bland annat öar, holmar, skär, utjordar och skogslotter, och överlåter allt till biskop Tord med arvingar på evig tid. Om jorden lagligen hindras för biskop Tord med arvingar och utfärdaren eller dennes arvingar inte kan fullgöra överlåtelsen, förbinder sig utfärdaren med arvingar att inom sex veckor ersätta biskopen eller hans arvingar med likvärdigt gods i lika gott läge efter utlåtande av två goda män på vardera sidan, som garanti för bägge parter. Utfärdaren ger häradshövdingen i det härad där egendomen ligger fullmakt att med detta brev ge fasta och överlåta jorden på evig tid enligt landslagen till biskop Tord eller dennes ombud som om han själv varit närvarande. Utfärdaren, Matts Trotteson med arvingar, lovar biskop Tord med arvingar att hålla alla delar av överenskommelsen.

Utfärdaren beseglar tillsammans med fru Greta, abbedissa i Riseberga, herr Nils i Viby och Lars Gerekeson, vilka var närvarande vid transaktionen.

Orig. på perg. (24,9 x 24,9 cm, uppveck 1,7 cm; 35 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 12028.

Tryckt: NMU 164.

Regest: RPB nr 1648.

Om sigillanterna se för abbedissan Greta (Jakobsdotter) i Riseberga kloster E. Ortved, Cistercieordenen og dens klostre i Norden 2 (1933), s. 418; för kyrkoherden Nils i Viby M. Collmar, Strängnäs stifts herdaminne I (1977), s. 528 f.; för Lars Gerekeson kommentar till DS nr 10446.

Om biltogamål (biltogsmål), det vill säga brott där den åtalade kunde dömas fredlös (biltog), se KL IV, sp. 599 f., och jämför SAOB: *biltogamål*.

Häradshövding Filip Jönssons fastebrev av 1385 20/5 (SDHK nr 12879) är vidfäst brevet.

Alla the men thætta breff hõra ælla sea / helsar iac Mathias Trottasson ii Bærastom¹ / æwerdhelica medb warom Herra / Kennis iac oppinbara / medb thesso mino nærwaranda opno breffue / swa ffõre them æpter kunno koma · som them nw æra / at iac haffuer medb wilia oc beradhno modhe · gelguldit ok oplatit werdoghom ffadher biscop Thorde medb Gudz fforsyn biscope ii Strenginæse oc hans aruom til æwerdelica ægho / eth halfft marklandh iordh ii Sudherby ii Kræklinge ssokn ii Hardhemishærathe · ffõre sextighi marcer swenska pæninga swa goth mynt at siex marcer gõra ena lødugha mark stokholmska wikt / Hwilka sextighi marcer iac honum rættelica skildogher war / ffõre then maalsæghianda ræth · vm eet draap som Jõnis Rennare · minna husfrw brodher / Gudh hans siæl haffwi / giordhe ii biscops

5

⁴ ok] Bokstaven k efter rättelse från p.

¹Bärsta i Hackvads socken.